CRIMINALITATEA LATENTĂ ŞI VICTIMIZAREA POPULAŢIEI

Victoria VITU

CZU: 343.9:343.988 vituvictoria@gmail.com

The continuous development registered by contemporary society leads to a significant increase in the criminal phenomenon. Criminal acts, according to statistics, are constantly increasing, and crime as a social phenomenon expands every year, being directly influenced by certain economic, political, or even personal factors. Therefore, in the framework of the research, I set out to identify how latent crime manifests itself, the revelation of different legalities as a form of crime in general and especially in the aspect of victimization, as it is known that victims, in relation to crime, can also be hidden.

Lucrarea are drept scop realizarea unei cercetări teoretico-practice bazate în primul rând pe conceptul de criminalitate latentă, precum și pe alte noțiuni adiacente acestuia. De asemenea, s-a urmărit elucidarea pe deplin și a conceptului de victimă în contextul criminalității latente, realizând astfel o conexiune directă de natură cauzală. În ultimii ani, criminalitatea a sporit simțitor. Însă, ca urmare a lipsei de încredere în autorități sau din teama de a fi văzut ca denunțător etc, există situații când oamenii încearcă să nu raporteze organelor de drept infracțiunile minore care le-au provocat anumite pagube, deoarece cred că este o pierdere de timp sau că nu ar avea nicio utilitate.

Este cunoscut faptul că diferența dintre criminalitatea reală și criminalitatea aparentă poartă numele de „cifra neagră a criminalității” și ea se referă la acea proporție considerabilă de infracțiuni care, din diferite motive, rămâne necunoscută [1, p.5]. În practica organelor de drept, existența cifrei negre este destul de jenantă în condițiile în care proporția de infracțiuni descoperite sau de vinovați identificați nu rămâne constantă, nici de la o perioadă la alta. Acest lucru se datorează în mare parte lipsei de personal specializat al organului de drept abilitat care are atribuții în domeniul urmăririi penale și al identificării unui anumit gen de infracțiuni. Este dificil a determina acel volum de infracțiuni care se produce în comunitatea noastră în fiecare an, deoarece multe infracțiuni așa și nu ajung în atenția sistemului de justiție penală. Există diverse motive care vor fi nominalizate, cum ar fi victimele care nu raportează, victimele care nu își dau seama că sunt victime și infractorii care nu sunt prinși.

Imposibilitatea de a evalua cifrele negre, certitudinea ca ele nu sunt constante de la o perioadă la alta, fie în mod global, fie într-un anumit sector al delincvenței, influențează asupra studiilor întreprinse pentru a cunoaște volumul, formele și localizarea criminalității. Acest impediment apasă greu asupra cercetării cauzelor criminalității, mai ales dacă nu se clarifică cum și de ce au fost comise faptele antiso-

ciale sau aspectele determinate de personalitatea autorilor (vârstă, sex, naționalitate, mediu, caractere etc.).

Importanța și actualitatea acestui studiu este argumentată și de practica organelor de drept, care demonstrează, potrivit Raportului privind activitatea Procuraturii Generale a Republicii Moldova pentru anul 2021 [2, p.6], că eficiența activității organelor procuraturii în vederea investigării/neinvestigării anumitor crime este afectată de anumiți factori de ordin subiectiv și obiectiv, precum: tergiversarea pornirii urmăririi penale, a examinării sesizărilor despre infracțiuni; tergiversarea investigațiilor în cauzele penale cu consecințe grave pentru administrarea probelor; conlucrarea ineficientă a organelor de urmărire cu cele care efectuează măsurile speciale de investigație; terminarea urmăririi penale în condițiile în care nu este completă. În ceea ce privește evenimentele globale de ultimă oră, situația epidemiologică privind infecția cu COVID-19 și necesitatea aplicării măsurilor întru asigurarea prevenirii și reducerii riscurilor care au condus la declararea stării de urgenta în sănătate, au fost de asemenea factori care au influențat direct procesul de investigare a infracțiunilor

În ce privește victima infracțiunilor latente, în perioada modernă conceptul de victimă a fost supus unor transformări, fapt datorat tranziției de la o epoca la altă, precum și ajustării noilor legislații la noua ordine socială. Astfel, odată cu apariția unor idei și concepte precum drepturile omului și justiția socială se reliefează și conceptul de victimă în dreptul penal și în criminologie. Aceste idei au pus mai mult accentul pe nevoile și drepturile victimelor și au dus la dezvoltarea unor mecanisme juridice specifice pentru a le proteja și a le ajuta să-și exercite drepturile, precum și la compensarea daunelor produse în urma infracțiunii săvârșite. Sub aspect criminalistic, victima este văzută ca o sursă importantă de informații pentru anchetatori și pentru sistemul de justiție penală. În multe cazuri, informațiile furnizate de victime pot ajuta la identificarea autorilor infracțiunilor, la reconstituirea circumstanțelor în care s-a produs infracțiunea și la aducerea acestora în fața justiției. De asemenea, analiza tipurilor și caracteristicilor victimelor poate ajuta la dezvoltarea unor profiluri ale infractorilor și la îmbunătățirea metodelor de investigare a infracțiunilor. În acest context, victimele infracțiunilor sexuale prezintă o importanță majoră, deoarece în Republica Moldova, pe parcursul primelor șase luni ale anului 2022, Poliția a înregistrat 1212 cazuri de violență în familie și 252 de infracțiuni ce atentează la viața sexuală [3, p.33]. Statutul de victimă a unei fapte penale este considerat o problemă importantă în dreptul național și internațional. Una dintre principalele competențe ale autorităților statului în domeniul justiției penale este de a efectua urmărirea penală în vederea stabilirii și dovedirii elementelor infracțiunii, iar victima este cea care trebuie protejată legal pe parcursul cercetărilor și ale cărei drepturi urmează să fie asigurate la toate etapele procesului penal.

Așadar, dacă la nivel național există unele prevederi care acoperă drepturile victimelor, este mai complicat să fie asistată victima atunci când este vorba de organizarea infracțiunii și de cercetări penale efectuate pe teritoriul mai multor state. În acest context, astfel de organizații precum Consiliul Europei și Uniunea Europeană încearcă să

elaboreze un cadru cuprinzător pentru statele membre, pentru a facilita cooperarea lor. De asemenea, mai multe convenții și recomandări internaționale au fost adoptate și ratificate de către statele membre. Prevederile internaționale ajută autoritățile naționale să dezvolte o bună cooperare în materie penală, oferindu-le instrumentele necesare pentru a face față unor situații specifice.

Referințe:

1. VARVARICI, G. Unele considerente privind criminalitatea latentă. În: *Materialele Conferinței științifico-practice internaționale*, p.483-490.
2. https://www.procuratura.md/sites/default/files/2023-01/2022-03. [Accesat: 02.02.2023]
3. https://www.mai.gov.md/ro/node/7313 [Accesat: 09.05.2023]

Recomandat
***Stanislav COPETCHI,** dr., conf. univ.*